

**Силабус навчальної дисципліни
«Етика і психологія професійної комунікації»**

Напрямок підготовки	Доктор філософії																							
Галузь знань	03 Гуманітарні науки 01 Освіта / Педагогіка																							
Спеціальність	035 Філологія 011 Освітні, педагогічні науки																							
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство Сучасні наукові освітні студії: педагогіка, методика навчання іноземних мов і культур, наукова англійська мова																							
Статус дисципліни	Дисципліна загальної підготовки																							
Мова навчання	Українська																							
Семестр	I																							
Кількість кредитів ЄКТС	2																							
Форма підсумкового контролю	Залік																							
Викладач	Крюкова Олена Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки і фізичного виховання КНЛУ																							
Анотація навчальної дисципліни	Дисципліна «Етика і психологія професійної комунікації» належить до переліку дисциплін загальної підготовки аспіранта. Вона спрямована на поглиблення і систематизацію знань аспірантів щодо етичних і психологічних проблем професійної комунікації: особливостей вербального і невербального аспектів ділового дискурсу, комунікативних бар'єрів, переконання, аргументації, маніпуляції, агресивної і конфліктної поведінки в професійній комунікації, моральних основ міжособистісних відносин, специфіки морального вибору в умовах ціннісно-світоглядної кризи, особливостей ділового етикету і його ролі в професійній комунікації, академічної доброчесності науковця та освітянина, крос-культурних особливостей в професійних комунікаціях. Курс сприяє усвідомленню аспірантами необхідності дотримання норм професійної етики, академічної доброчесності та розширення загального культурного світогляду. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями організовувати комунікативний процес, управляти динамікою групових процесів в колективах, долати бар'єри в спілкуванні та вибудовувати конструктивні взаємини в колективі з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, гендерної, національної та інших соціальних груп; планувати і вирішувати завдання професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення.																							
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	<table border="1"> <tr> <td colspan="3">2 кредити ЄКТС; 60 год., у тому числі:</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Денна/вечірня форма навчання</td> <td>Заочна форма навчання</td> </tr> <tr> <td>лекції</td> <td>10 год.</td> <td>2 год.</td> </tr> <tr> <td>семінарські заняття</td> <td>10 год.</td> <td>4 год.</td> </tr> <tr> <td>практичні заняття</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>консультації</td> <td>–</td> <td>–</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td>40 год.</td> <td>54 год.</td> </tr> </table>			2 кредити ЄКТС; 60 год., у тому числі:				Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання	лекції	10 год.	2 год.	семінарські заняття	10 год.	4 год.	практичні заняття	–	–	консультації	–	–	самостійна робота	40 год.	54 год.
2 кредити ЄКТС; 60 год., у тому числі:																								
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання																						
лекції	10 год.	2 год.																						
семінарські заняття	10 год.	4 год.																						
практичні заняття	–	–																						
консультації	–	–																						
самостійна робота	40 год.	54 год.																						
Передумови до вивчення або	Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в області філософії, психології, педагогіки і психології вищої школи. Знання та																							

вибору навчальної дисципліни	навички, отримані в результаті вивчення даних курсів, створюють необхідну базу для вивчення курсу «Етика і психологія професійної комунікації» і мають високу ступінь кореляції з ними. Аспіранти повинні <i>знати</i> : основні категорії і поняття психології ділової комунікації, механізми, закономірності та специфіку взаємодії людей в колективах, особливості організації комунікативного процесу, бар'єри спілкування, ефективність ділової взаємодії, принципи, норми і правила професійної етики. Аспіранти повинні <i>вміти</i> : використовувати в професійній діяльності знання про психологічні особливості взаємодії у колективах, володіти технологіями успішних комунікацій в колективах, психолого-педагогічними методами організації освітнього середовища з використанням інтерактивних та інноваційних технологій.
Мета вивчення дисципліни	Сприяти <i>формуванню у аспірантів системи наукових знань</i> про сутність та морально-психологічні проблеми професійної комунікації, що дозволить поглибити і систематизувати знання слухачів, підвищити їх комунікативну компетентність і комунікативну культуру та буде спонукати до пошуку ефективних технологій професійної комунікації, етично обґрунтованих рішень в ході виконання науково-дослідних робіт; сприяти <i>усвідомленню аспірантами необхідності дотримання норм</i> професійної етики, академічної доброчесності та розширення загального культурного світогляду, <i>формуванню здатності</i> планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку, стратегій дослідницького самовдосконалення, <i>вихованню</i> професійних і особистісних якостей аспіранта, необхідних для здійснення науково-дослідної та викладацької діяльності.

Компетентності, які аспірант набуде в результаті навчання

ЗК 1. Здатність презентувати (усно та письмово) результати власного наукового дослідження українською мовою.

ЗК 2. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншою іноземною мовою, відповідно до специфіки спеціальності, для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

ЗК 3. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної етики та розширення загального культурного світогляду; здатність до безперервного професійного та особистісного розвитку, самовдосконалення.

ЗК 4. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, використовуючи відповідну лексику, методи, техніки та прийоми.

ЗК 6. Здатність ефективно і толерантно працювати в команді, діяти самостійно й автономно, демонструвати персональну відповідальність; ставитися критично до власних наукових досягнень і здобутків інших дослідників; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 7. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових заходів (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо).

ЗК 8. Здатність працювати з наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати сучасні технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

ФК 1. Усвідомлення ролі наукових знань про етичні і психологічні проблеми професійної комунікації, необхідних для підвищення комунікативної компетентності і комунікативної культури аспірантів, пошуку оптимальних технологій професійної комунікації, побудованих з урахуванням психологічних особливостей людей, правил і принципів професійної етики та академічної

доброчесності науковця та освітянина.

ФК 2. Здатність орієнтуватися у психологічних та етичних витоках професійної комунікації, володіти теоретико-методологічним апаратом етики і психології професійної комунікації.

ФК 3. Здатність виявляти специфіку професійної комунікації, управляти динамікою групових процесів в колективах, долати бар'єри в спілкуванні та вибудовувати конструктивні взаємини в колективі з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людини, її приналежності до професійної, гендерної, національної та інших соціальних груп.

ФК 4. Здатність прогнозувати зміни і динаміку рівня розвитку і функціонування професійної комунікації в організації.

ФК 5. Здатність обирати і застосовувати оптимальні технології комунікації, побудовані на правилах професійної етики та академічної доброчесності науковця та освітянина, що дозволяють здійснювати розв'язання типових задач в різних галузях професійної практики.

ФК 6. Здатність вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, національної та інших соціальних груп.

Результати навчання з дисципліни

1. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття) етики і психології професійної комунікації, аналізувати, порівнювати різні напрями і школи.
2. Критично аналізувати та оцінювати етичні і психологічні проблеми професійної комунікації і пропонувати шляхи їх вирішення.
3. Використовувати знання з етики і психології професійної комунікації для підвищення комунікативної компетентності і комунікативної культури.
4. Аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань психологічних, етичних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини.
5. Прогнозувати зміни і динаміку рівня розвитку і функціонування професійної комунікації в організації.
6. Знаходити оптимальні шляхи взаємодії у професійному колективі та застосовувати оптимальні технології комунікації, побудовані на правилах і принципах професійної етики та академічної доброчесності науковця та освітянина, для успішного здійснення науково-дослідної та професійної діяльності.
7. Організовувати комунікативний процес, управляти динамікою групових процесів в колективах, долати бар'єри в спілкуванні та вибудовувати конструктивні взаємини в колективі з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, гендерної, національної та інших соціальних груп.
8. Планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.
9. Демонструвати високу ступінь самостійності, авторитетність, інноваційність у професійній та науковій діяльності.
10. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, національної та інших соціальних груп.
11. Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами у педагогічній діяльності, побудовані на правилах і принципах академічної доброчесності науковця та освітянина, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
12. Застосовувати у фаховій діяльності норми і принципи професійної етики, нести відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час здійснення наукової та педагогічної діяльності, керуватися загальнолюдськими цінностями.

Тематичний план занять

Змістовий модуль 1. Предмет і теоретико-методологічні основи етики і психології професійної комунікації. Психологічні особливості професійної комунікації

- 1.1 *Предмет і теоретико-методологічні основи етики і психології професійної комунікації.* Комунікативна компетентність і комунікативна культура особистості.
- 1.2 *Психологічні особливості професійної комунікації:* моделі комунікативної ситуації, вербальний і невербальний аспекти ділового дискурсу, комунікативні бар'єри, переконання, аргументація, маніпуляції, агресія і конфлікти в спілкуванні, психологічні типи і гендерні особливості в спілкуванні, стратегії ефективної комунікації.

Змістовий модуль 2. Етичні основи професійної комунікації.

Академічна доброчесність науковця та освітянина

- 2.1. *Етичні основи професійної комунікації*: моральні основи міжособистісних відносин, етикет критики, етика турботи, дарування, мистецтво компліменту, специфіка морального вибору в умовах ціннісно-світоглядної кризи; особливості ділового етикету і його роль в професійній комунікації.
- 2.2. *Академічна доброчесність науковця та освітянина*: етичні норми і принципи у вищій освіті, кодекс академічної доброчесності викладача вищої школи, види порушень академічної доброчесності, відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

Змістовий модуль 3. Крос-культурні особливості в професійних комунікаціях

- 3.1. *Крос-культурні особливості в професійних комунікаціях*: когнітивні константи і культурологічні моделі міжкультурної диференціації, дискурсивні моделі в різних культурах, національна ментальність та корпоративна культура, невербальна семіотика в міжкультурній діловій комунікації, особливості професійної комунікації в Сполучених Штатах Америки, Німеччині, Японії, Єгипті, Італії, Франції, Португалії, Швеції, Фінляндії, Китаї, Індії та ін.

Система оцінювання результатів навчання

Етика і психологія професійної комунікації

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН 9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень; упевнено володіти академічною українською та іноземною мовами у професійній діяльності та філологічних дослідженнях для реалізації комунікації; демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високу ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, постійну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.</p> <p>ПРН 10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).</p> <p>ПРН 11. Організувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної</p>	<p><i>Методи організації та здійснення навчальної діяльності</i>: словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда), наочні (ілюстрування, демонстрування) та практичні (творчі есе з проблем професійних комунікацій, інтерактивні вправи із використанням соціальних мереж і електронних платформ для науковців, психодіагностичні завдання (психологічні тести), психологічні задачі та вправи, індивідуальні та командні презентації); репродуктивні та проблемно-пошукові; самостійної роботи.</p> <p><i>Методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності</i>: дискусія, створення ситуації інтересу у процесі викладення матеріалу, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід аспіранта.</p> <p><i>Методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності</i>: усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка.</p> <p><i>Логічні методи навчання</i>: абстрагування, аналізу (аналіз мовленнєвого матеріалу за допомогою загальних і спеціальних лінгвістичних методів; усний та письмовий аналіз коротких англомовних та українськомовних оповідань, письмовий аналіз та інтерпретація різножанрових англомовних та українськомовних текстів), синтезу, індуктивний,</p>	<p><i>Вхідний контроль</i> (як передумова успішної організації вивчення дисципліни).</p> <p><i>Поточний контроль</i> (оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта; проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи; передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях).</p> <p><i>Модульний контроль</i> (оцінювання модульної контрольної роботи).</p> <p><i>Підсумковий (семестровий) контроль</i> (проводиться у формі заліку/іспиту за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни).</p>

<p>діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати власну наукову і професійну діяльність, обирати і втілювати стратегії саморозвитку та самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.</p> <p>ПРН 17. Дотримуватися правил ефективної роботи в команді, аналізувати і описувати ситуацію професійної взаємодії на основі знань етичних, психологічних і соціокультурних детермінант поведінки та діяльності людини; обирати і застосовувати оптимальні технології ефективної комунікації.</p> <p>ПРН 18. Використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання з метою забезпечення високого рівня особистісного та професійного розвитку, планувати та ефективно використовувати час у науковій і педагогічній діяльності, удосконалювати педагогічну майстерність.</p> <p>ПРН 22. Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей задля руху до спільної мети; цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність (толерантність); усвідомлювати рівні можливості і гендерні проблеми.</p>	<p>дедуктивний. <i>Ігровий метод.</i> <i>Імітаційний метод.</i> <i>Кейс-метод.</i></p>	
---	---	--

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. **Поточний контроль** проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за *накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів
з дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Творче есе	Ситуаційний аналіз (кейс-метод)	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації» передуює написання аспірантами модульної контрольної роботи.

**Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни
«Етика і психологія професійної комунікації»**

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Етика і психологія професійної комунікації» проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

Політика курсу

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: • використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; • використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; • видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; • несамотійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); • фальцифікація результатів наукової чи навчальної роботи; • посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, • залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: • повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); • повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; • відрахування із закладу освіти; • позбавлення академічної стипендії; • позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Рекомендована література

Основна:

- Білан, Н.І. (2016). *Інформаційна парадигма соціальних комунікацій*. Київ: СПД Паливода.
- Кайдалова, Л.Г., Пляка, Л.В., Альохіна, Н.В., & Шаповалова, В.С. (2018). *Психологія спілкування*. Харків: НФаУ.
- Киричук, О.В., & Роменець, В.А. (2002). *Основи психології*. Київ: Либідь.
- Ломачинська, І.М. (2014). *Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій*. Київ: ЦУЛ.
- Малахов, В.А. (2006). *Етика спілкування*. Київ: Либідь.
- Орбан-Лембрик, Л.Е. (2009). *Психологія професійної комунікації*. Київ: Книги ХХІ.

Палеха, Ю. І. (2008). *Етика ділових відносин*. Київ: Кондор.

Стадний, Є. (2019). *Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах*.
<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality>

Тимошенко, Н.Л. (2006). *Корпоративна культура: діловий етикет*. Київ: Знання,

Холод, О.М. (2016). *Сучасні теорії та тенденції розвитку соціальних комунікацій: курс лекцій*. У 2-х т. Т.1 . Київ: КНУКіМ, Українська асоціація психолінгвістів.

Цимбалюк, І.М. (2004). *Психологія спілкування*. Київ: ВД “Професіонал”.

Додаткова:

Берри, Д. (2007). *Кросс-культурная психология. Исследования и применение*. Гуманит. Центр.

Ботвина, Н.В. (2002). *Міжнародні культурні традиції: мова та етика ділової комунікації*. Київ: АртЕк.

Засекіна, Л.В. & Пастрик, Т.В. (2018). *Основи психології та міжособове спілкування*. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина».

Етика та психологія ділових відносин. (2004). Під ред. Т.Е. Андрєєвої. Харків: Бурун Книга.

Джелалі, В.О. (2006). *Психологія вирішення конфліктів*. Харків-Київ: Р. И. Ф.

Сагайдак, О.П. (2006). *Словник дипломатичних термінів та етикету*. Київ: Знання.

Тележкіна, О.О., Лисенко, Н.О., Кушнір, О.О., Литвиненко, О.О. & Піддубна, Н.В. (2015) *Ділове спілкування: усна і писемна форми*. Харків: Смугаста типографія.

Панфилова, А. П. (2020). *Культура речи и деловое общение*. Издательство Юрайт.

Перехвальская, Е. В. (2019). *Этнолингвистика*. Издательство Юрайт.

Цюрупа, М.В. (2004). *Основи конфліктології та теорії переговорів*. Київ: Кондор.

Albarracin, D., Cohen, J. B., & Kumkale, G. T. (2003). When communications collide with recipients' actions: effects of post_message behavior on intentions to follow the message recommendation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29, 834–845.

Dainton, M. (2018). *Applying Communication Theory for Professional Life: A Practical Introduction*. SAGE Publications.

Turner, L. & West, R. (2017). *Introducing Communication Theory: Analysis and Application*. McGraw-Hill Education.

Додаткові ресурси

http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10407/	Культура. Етика ділового спілкування
http://ispp.org.ua/	Інститут соціальної та політичної психології НАПН України
http://academy.gov.ua/language/	Кафедра мовної підготовки і комунікації в публічному управлінні Національної академії державного управління при Президентові України